

КЛІНІЧНИЙ ПРОЯВ МЕЛОФАГОЗУ ОВЕЦЬ

*Алексєєва Є. О., аспірант
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор*

Сьогодні вівчарство, як і тваринництво взагалі, набуває вагомого соціально-політичного значення. В умовах українського ринку галузь продовжує існувати тому, що крім продуктів харчування, сировини для медичної і фармакологічної промисловості, вівці продукують вовну, альтернативну синтетичним волокнам природну сировину, яка в епоху наростання енергетичної кризи згодом може посісти провідне місце у задоволенні потреб людства [1, 2]. Запорукою успішного розвитку вівчарства є ветеринарне благополуччя поголів'я. Серед захворювань овець заразної етіології значне місце посідають ектопаразитарні хвороби, зокрема мелофагоз [5, 6].

Патогенна дія мелофаг на організм овець обумовлена наступними факторами: механічним пошкодженням шкіри, токсичним впливом та алергізацією організму, інокуляцією інвазійних та інфекційних агентів [7, 8, 9]. Тому, вивчення особливостей клінічного прояву мелофагозу овець залежно від інтенсивності інвазії є актуальним напрямом досліджень.

Дослідження проводили впродовж 2015–2016 рр. та зимового періоду 2017 р. в умовах вівцегосподарств Полтавської і Запорізької областей та навчально-наукової лабораторії паразитології Полтавської державної аграрної академії. Клінічні дослідження тварин (спостереження за поведінкою тварин, прийом корму і води; визначення температури тіла, частоти пульсу, дихання, скорочення рубця) проводили за загальноприйнятою методикою (М. І. Цвіліховський та ін., 2014). Мелофаг відловлювали за допомогою пальців і анатомічного пінцета під час повного обстеження волосяного покриву овець. Враховували інтенсивність інвазії (І). Кровососок встановлювали до виду за допомогою визначника, запропонованого К. Я. Груніним (1970). Всього клінічно обстежено 1328 голів овець.

За результатами проведених досліджень встановлено, що мелофагоз овець перебігає у двох формах: субклінічний та хронічний, з яких найчастіше реєстрували субклінічний (83,36 %). Причому форма перебігу мелофагозної інвазії залежала від інтенсивності інвазії. Так, за І до 123 екз. комах на тілі тварини виявляли субклінічний перебіг, який характеризувався: еритемою шкіри в місцях локалізації мелофаг (98,3 %), локальною забрудненістю шкіри та вовни екскрементами комах (88,2 %). Свербіж був відсутнім, показники температури тіла, частоти пульсу, дихання, скорочення рубця у інвазованих овець були у межах референтних норм і не відрізнялися від аналогічних показників у клінічно здорових овець.

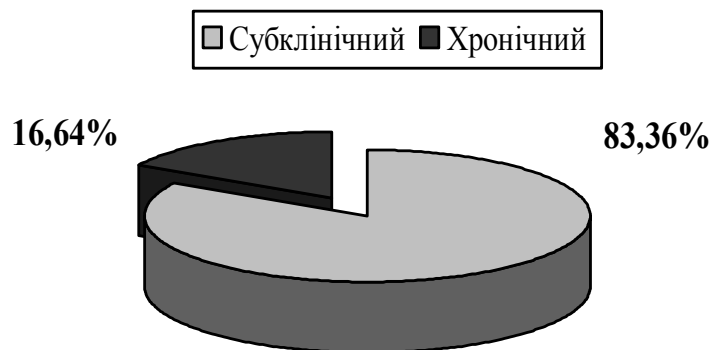

Рис. Відсоткове співвідношення різних форм перебігу мелофагозу овець

Хронічний перебіг мелофагозу встановлювали рідше (16,64 %) – за II від 152 до 301 екз./тв. Він характеризувався свербіжем (99,1 %), еритемою та забрудненістю шкіри (100,0 %), анемічністю видимих слизових оболонок (46,2 %), занепокоєнням (41,6 %). Рідше у хворих овець реєстрували алопеції (34,4 %), звалювання руна (26,2 %), розвиток гіперкератозу (16,7 %), дерматиту (13,1 %). Одночасно у інвазованих овець відмічали збільшення частоти пульсу на 2,8 % ($p < 0,05$) та дихання на 4,6 % ($p < 0,05$).

Отже, мелафагозна інвазія у овець перебігає у двох формах – субклінічній та хронічній, а клінічний прояв захворювання залежить від інтенсивності інвазії.

Список використаних джерел

1. Вівчарство України: научное издание / В. М. Іовенко, П. І. Польська, О. Г. Антоненко [та ін.]. – К.: Аграр. наука, 2006. – 616 с.
2. Вдовиченко Ю. В. Стан та перспективи розвитку галузі вівчарства України / Ю. В. Вдовиченко, П. Г. Жарук // Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету. – 2013. – № 1. – С. 136–138.
5. Земиров Ю. С. Энтомозы овец горного Алтая: дисс. ... канд. вет. наук: 03.00.19 / Ю. С. Земиров. – Горно-Алтайск, 2005. – 180 с.
6. Курхули Н. Р. Патогенез мелофагоза овец и меры борьбы с ним в условиях Нечерноземной зоны РСФСР: дисс. ... канд. вет. наук: 03.00.19 / Н. Р. Курхули. – М., 1984. – 132 с.
7. Мигунов И. М. Энтомозы (эстроз, вольфартиоз, мелофагоз) овец Забайкалья и меры борьбы с ними: Биолого-экономические основы, профилактика и терапия: дисс. ... доктора вет. наук в форме науч. докл.: 03.00.19 / И. М. Мигунов. – Тюмень, 1998. – 43 с.
8. Bulman G. M. *Melophagus ovinus* / G. M. Bulman, J. C. Lamberti. – Manual Técnico AARAVET, 2001. – 90 p.
9. Ingreso y evolución del parasitismo por *Melophagus ovinus* en una majada Corriedale en la Patagonia argentina / F. V. Olaechea, M. Larroza, J. Corley [et al.] // Parasitología Latinoamericana. – 2006. – № 61. – P. 86–89.